

№ 197.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Rajmunda W.
Wt. św. Idziego Op.
Sr. św. Stefana Kr.
Czw. św. Bronisławy P.
Piąt. św. Rozalii P.
Sob. św. Wawrzyńca.
Niedz. św. Zacharyasza.

Wschód słońca godz. 5 m. 09
Zachód słońca godz. 6 m. 51
Długość dnia godz. 13 m. 42
Ubytek dnia godz. 3 m. 05

Cena prenumeraty:

w ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 5 „ 76

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

REDAKCJA

I ADMINISTRACJA

Spacerowa № 41.

Telefonu № 595.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 31 sierpnia 1914 roku.

Kantory: własny w Warszawie ul. Hoża № 32; w Fabianicach u p. Teodora Minko;
w Zgierzu w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

CENY OGŁOSZEŃ: Nadesłano przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem: pierwszy raz 12 kop., następny 10 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (za każdą grubszą literę płaci się 2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy 25 kop. Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dniu świątecznym, drukujemy w przeddzień święta lub po święcie. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Stefan Drabentowicz

19 lat, wyjechał dnia 22 b. m. w piątek na rowerze z Łodzi w kierunku Łowicza i do dziś dnia nie powrócił. O wiadomości o zaginionym uprasza Adm. „Rozwoju“.

Łecznicza chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i loggia sale) i przy chodniach. (Porada 60 kop. — Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11—12, w południe i 7—8, wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12—1, po południu, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 451

Komunikat komitetu podatkowego.

przy głównym Komitecie Obywatelskim.

(Dokończenie).

3. Opodatkowanie lokatorów.

Komorne do 600 rb. rocznie nie podlega opodatkowaniu; poczynając od tej sumy, podatek wynosić będzie:

od 600 rb. do 1000	— 1%
„ 1000 „ „ 2000	— 2%
„ 2000 „ „ 5000	— 3%
i powyżej „ „ 5000	— 5%

Powyzszy podatek pobierany ma być za trzy miesiące z góry.

4. Opodatkowanie handlujących i rachunków, oraz zakładów, wyrabiających przedmioty, które podlegają opłacie akcyzy.

Podatek ten pobierany będzie trojakiem sposobem, zależnie od rodzaju przedsiębiorstwa:

- za pomocą marek stempowych, naklejanych na rachunkach względnie niszczonej przez sprzedających przy odbieraniu pieniędzy,
- od obrotu tygodniowego, względnie miesięcznego według książek lub kasy automatycznej,
- za pomocą banderoli.

Zasadą powyższego a. i b. jest norma 2% od 100, przyczem minimum będzie stosowane:

od 15 do 25 kop.	— 1/2 kop.
„ 25 „ 50 „	— 1 „
„ 50 „ 75 „	— 1,5 „
„ 75 „ 100 „	— 2 „

Marki przygotowane będą w wielkościach następujących:

1/2, 1, 3, 5, 10 i 50 kop. w kolorach, odpowiadających banknotom państwowym, a więc:

1/2-różowe, 1-złote, 3-zielone, 5-niebieskie, 10, czerwone i 50-fioletowe.

Dla zapobieżenia nadużyciom przy fabrykacji zastosowane będą jak najdalej idące środki kontroli i ostrożności, a sprzedaż odbywać się będzie wyłącznie w kasie Komitetu Podatkowego, w kasie Komitetu Głównego i przez delegatów i inkasentów do tego upoważnionych. Niezależnie od tego będą się odbywały rewizje w celu kontrolowania.

5. Opodatkowanie tramwajów miejskich, elektrycznych, gazowni, rzeźni łódzkiej i bałuckiej

Powyzsze zakłady opodatkowane będą w stosunku 3 proc. od wszystkich rachunków wystawionych miesięcznie, zainkasowanych czy nie zainkasowanych, względnie od wpływów miesięcznych.

6. Podatek od aptek i składów aptecznych oraz lekarzy.

- składy apteczne opłacać mają 3% od obrotu
- apteki „ „ „ 5% „ „
- lekarze „ „ „ 5% „ „

7. Opodatkowanie osób zarobkujących, pozostających na stanowiskach i pobierających pensje.

Wychodząc z zasady nieobciążania tym podatkiem osób, pobierających pewne konieczne minimum wynagrodzenia postanowiono dochód do 75 rb. mies. uwolnić zupełnie od opodatk. od 75 do 150 rb. poborów mies. w stosunku 2%
„ 150 „ 300 rb. „ „ „ 3%
powyżej 300 rb. „ „ „ 5%

Podatek ten należy ściągać z pracowników handlowych i fabrycznych za pośrednictwem firm, od wszystkich innych przez wezwania za pomocą ogłoszeń.

8. Podatek od dodatków do gazet.

Po 1 kop. od dodatku.

Uwaga I. Powyzsze kategorie podatków nie wyłączają w przyszłości stosownie do konieczności uchwalania innego rodzaju podatków.

Uwaga II. Zasadą Głównego Komitetu Obywatelskiego jest, że wszystkie funkcje przez niego, oraz jego organy wykonywane, bez względu na rodzaj zajęcia i sumę pracy, będą spełniane bezpłatnie.

Galicyjscy skauci sokoli i galicyjskie drużyny.

Wyraz angielski skaut (po angielsku pisze się scout) znaczy: wywiadowca.

Grona takich wywiadowców utworzył po raz pierwszy w wojnie z buran i oficer angielski nazwiskiem Baden Powell. Byli to młodzi chłop-

cy, których wysyłał na zwiady i którzy dokładne przynosili wiadomości o stanie dróg, o ruchach wojsk nieprzyjacielskich w okolicy itd.

I w obecnej wojnie oddali wojskom angielskim cenne przysługi. Uzbrojeni wyłącznie w kije długie, mocne, które im ułatwiają przeskakiwanie rowów, pełnią gorliwie służbę wywiadowczą, nie biorąc udziału w bitwach.

W ostatnich dniach, kiedy nastąpiły bezpośrednie gwałtowne starcia, kiedy ciągły huk wystrzałów niemieckich uczynił wywiady zbyt niebezpiecznymi, ofiarowali swe usługi francuzom na spokojnych polach rolnych, gdzie zbrakło rąk do sprzętu zhoża i ogrodowizn.

Do takich samych czynności, bądź to wywiadowczych, bądź pokojowych, sposobili się od niedawna skauci galicyjscy.

Sokoli—galicyjscy—to stowarzyszenia gimnastyczne.

Oba te stowarzyszenia miały głównie na celu podnieść zdrowie moralne i fizyczne swoich członków, a skautyzm rozwijał także i umysłowość przez zaostrenie uwagi i zaznajomienie z otaczającą przyrodą.

Inny cel miały drużyny Bartoszowe.

W Galicyi ludzono ludzi nieświadomych prawdziwego stanu rzeczy kłamliwą nadzieją, że w Królestwie wybuchnie powstanie i że drużyny te pod osłoną wojsk austriackich wejdą do tutejszych pogranicznych gubernij, ażeby austriakom ułatwić porozumienie się z tutejszą ludnością i organizować zbrojne oddziały powstańcze.

Do drużyn Bartoszowych powoływano, jak się zdaje, głównie chłopów. Po miastach w tym samym celu organizowano stowarzyszenie strzeleckie.

Nie ulega wątpliwości, że kierownictwo organizacji drużyn i stowarzyszeń strzeleckich w Galicyi ujęły ręce brudne, które znaczną część ofiar pieniężnych, ściąganych w kraju, a gęściej jeszcze w Ameryce, topiły we własnych kieszeniach.

Może nawet były to ręce płatne przez wrogów naszych, prusaków.

Na podwójnym szwindlu, politycznym i pieniężnym, poznała się niebawem opinia publiczna w Galicyi, która ten cały ruch potępiała; nieco później, ale także już dość dawno, poznali się amerykańscy politycy, którzy wyprawili do Galicyi delegację, a na podstawie jej orzeczeń wstrzymali dalsze zasiłki pieniężne.

Czy rząd austriacki podbechtował do tych przedsięwzięć — trudno dziś rozstrzygnąć. W każdym razie był o wszystkich machinacjach doskonale powiadomiony, i używał ich, podobnie jak rusińskich stowarzyszeń pod nazwą „Sicz“, za straszaka przeciwko Rosyi.

Cóż ten rząd zrobił po wybuchu wojny? Oto zarówno skautów i sokolów, nie wprawionych wcale do rzemiosła wojennego, jak i drużyny Bartoszowe, umiejące zaledwo strzelać do

tarczy z karabinów wybrakowanych, ale również nie uzdolnione na żołnierzy liniowych, uzbroił, i wyprawiał na pierwszy ogień do gubernii Kieleckiej.

Jest możliwe, iż tak samo postąpił z „Siczą“, wpedzając ją na Wołyń i Podole.

Było to wysłaniem najpiękniejszej młodzieży na rzeź bezcelową, oplakaną, bo te wszystkie zastępy amatorów nie mogły się mierzyć na polu bitwy z wojskiem należycie przysposobionem i zorganizowanym, a mieszkańcy Królestwa nie marzyli nawet o powstaniu.

W Królestwie wiadomość o pogromie skautów, sokołów i drużyn Bartoszewych wywołała współczucie dla młodzieży, obłąkanej i posłanej na straconą placówkę, a zarazem oburzenie na sprawców, na bezmyślnych i niesumienne kierowników wojsk austriackich w Galicyi.

Jest to zarazem nauka surowa dla młodzieży naszej, ażeby nie słuchała podszeptów ludzi nieodpowiedzialnych za swe postępy.

Nieodpowiedzialnych nietylko wobec władz państwowych, ale i wobec własnego społeczeństwa, bo kryją się pilnie w cieniu, a na niebezpieczeństwa narażają tylko... naiwnych.

O d e z w a.

Obywatele Łodzi!

Armia Wielkiej Rosyi stanęła piersią na obronę naszej wspólnej Ojczyzny. Wasi ojcowie, mężowie i bracia, nie szczedząc swego życia, przelewają krew w walce z wrogami pokoju, wrogami, przez wieki wytworzonej kultury, Ojczyźnie złożyliście już największą i najcenniejszą ofiarę, posyłając w szeregi Wielkiej Armii swych mężów, ojców i synów.

Lecz pozostało Wam jeszcze gorące serce—i to złożcie na ołtarzu Ojczyzny.

Oddajcie wszystko, co możecie, dla ulżenia dołi ranionych wojowników.

Niechaj w bohaterstwie miłosierdzia nie będzie ni wiary, ni narodowości, ani bogatych—ani biednych.

Jak w szeregach armii niema różnicy pomiędzy wyznaniem i narodowościami, jak tam, na polu walki są jedynie żołnierze Wielkiej Rosyi, tak niechaj każdy z Was będzie żołnierzem miłosierdzia.

Stworzona trudem rąk Waszych Łódź niechaj stanie w rzędzie z innymi miastami Rosyi i Polski, niechaj zjednoczy ją z całą wielką ojczyzną naszą, znak miłosierdzia — Krzyż Czerwony.

Łódzki komitet rosyjskiego Tow. Czerwonego Krzyża.

Od Administracji „Rozwoju”.

W ostatnich dniach zwinęliśmy cały szereg podmiejskich rewirów, gdyż całe dzielnice nie płacą nam prenumeraty; dla dwóch, trzech prenumeratorów nie opłaca się trzymać osobnego roznościela.

Dla wygody tych prenumeratorów, którzy w powyższych dzielnicach chcieliby „Rozwój” trzymać lub go już z góry opłacili, otwieramy szereg filii na mieście, wykaz których podajemy poniżej.

Osoby życzące sobie tam odbierać numery „Rozwoju” proszone są uprzejmie o pofatygowanie się do Administracji „Rozwoju”.

Dla wygody naszych abonentów otwieramy filie w różnych punktach miasta, w których będzie można odbierać egzemplarze „Rozwoju” za okazaniem kwitu opłaconej prenumeraty, tam też sprzedawane są pojedyncze egzemplarze.

Filie mieszczą się.

Gzowska 53, kooperatywa spożywcza.
Zgierska 31, Ryszard Szubert, sklep galanteryjny.
Brzezińska 37, Leon Karbowicz, sklep kolonialny.
Zarzewska 91, sklep kolonialny.
Róg Widzewskiej i Średniej, skład apteczny Swiderskiego.
Radwańska 36, Piotr Kwiatkowski.
Kątna 34, Andrzej Koźnicki.

Wólczńska 222, Podgórska.
Milsza 42, K. Rosiak.
Konstantynowska 8, Wolski.
Pańska 8, Widuliński.
Przędzalniana 30, Stów. „Obrona”.
Skierniewicka 2 róg Przędzalnianej.
Aleksandrowska 38, Szcześniak.
Przejazd 48, sklep galanter. „Stanisława”,
Sw. Emili 50, sklep kolon. Fr. Błażewski.
Drownowska 36, Dudzińska.
Wodna 19, spółka komandytowa.
Górny Rynek, poczekalnia tramwajowa.

KRONIKA.

—?—

(m) Rozwiązanie Milicyi Obywatelskiej. Niżej ogłaszamy, że powołana do życia w dniu 10 sierpnia Milicya Obywatelska z dniem dzisiejszym kończy swą działalność.

Podając o powyższem do wiadomości ogółu obywateli m. Łodzi, Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej jednocześnie wyraża niniejszem szczerze podziękowanie wszystkim członkom Milicyi miasta i przedmieść za owocną ich działalność dla dobra ogółu i istotne zrozumienie swych zaszczytnych obowiązków obywatelskich.

Łódź, dnia 31 sierpnia 1914 r.

Centralny Komitet Milicyi Obywatelskiej.

(h) Z kolei Fabryczno-Łódzkiej. Wczoraj na kolei Fabryczno-Łódzkiej wyznaczono pociągi w następującym porządku:

wyjście z Koluszek	przybycie do Łodzi
7:43 r.	8:38 r.
11:23 r.	12:08 p.
2:23 pp.	2:08 pp.
6:53 w.	7:38 w.
9:53 w.	10:38 w.

Z Łodzi miały odejść:

Łódź odchodzą	przychodzą do Koluszek
9:38 r.	10:23 r.
12:38 w p.	1:23 pp.
5:08 pp.	5:53 pp.
8:38 w.	9:23 w.
10:08 w.	11:53 w.

Z pociągów wyżej wyznaczonych ani jeden jednak nie przyszedł do Łodzi, ani też nie odszedł.

Kursowały wczoraj dwa parowozy na tej linii i dwa nadzwyczajne pociągi.

(m) W ostatniej chwili komunikują nam, że dziś z Warszawy przybędzie pociąg o godzinie 3 m. 15 pp., a odejdzie do Warszawy o godzinie 5 m. 13 pp.

Pociągi według tego rozkładu krążyć będą aż do nowego rozporządzenia.

(k) Gubernator w Łodzi. Gubernator piotrkowski szambelan Jaczewski bawił wczoraj po południu przez kilka godzin w naszym mieście.

(k) Aeroplany ponad Łodzią. Wczoraj o 5 po poł. ponad miastem naszym przeleciał aeroplan, trzymając się bardzo nisko, następnie wzbił się wyżej i znikł w kierunku południowo-wschodnim.

O godz. 9 wiecz. przeleciał ponad Łodzią drugi samolot rzucając silne snopy światła z reflektorów.

(m) Z tramwajów. Wobec zbyt małej liczby osób, korzystających z usług tramwajów miejskich dyrekcyja wydała polecenie, aby wagony na wszystkich liniach krążyły tylko do godziny 9 wieczorem.

Rozporządzenie to obowiązuje od soboty ubiegłej.

Obecnie krążą po mieście 64 pojedyncze wozy tramwajowe, przyczem z wyjątkiem linii № 1, na pozostałych liniach wagony krążą prawie puste, tak że częstokroć koszt eksploatacyi jednego wagonu nie jest pokryty przez opłatę za przejazd.

(h) Węgiel doniecki. Po przywróceniu ruchu pociągów i ze względu na brak węgla z Zagłębia Dąbrowskiego należy przewidywać, że węgiel doniecki będzie sprowadzony znaczniejszemi partiami do Królestwa, a między innymi do Łodzi.

Na dobre więc będzie wyjaśnienie co do jakości tego węgla.

Nie nadaje się on wcale do użycia w naszych teraźniejszych kuchniach—i to tak dalece, że tam nawet, gdzie łatwo go nabyć z powodu bliskości kopalń, gospodynie wołają używać drzewa, chociaż droższego.

Można go natomiast używać do ogrzewania kotłów fabrycznych.

Węgiel doniecki składa się przeważnie z mięta i łatwo się koksuje, ale miał ten, przed włożeniem do paleniska, należy zmoczyć dostatecznie i ugnieść na masę.

Inaczej szybko się spali, nie wydając potrzebnej ilości ciepła. Trzeba też do niego zastosować ruszty specjalne.

Węgla donieckiego używają liczne fabryki w Cesarstwie i jeszcze niezawsze go wystarcza. Tuż prawie przed wojną, z powodu bezrobocia w kopalniach donieckich, poważne ilości węgla Dąbrowskiego szły do Cesarstwa. Dziś również kopalnie są niezbyt czynne, robotnika im braknie jak o tem przekonywają odezwy, nadchodzące z Cesarstwa do Warszawy, z żądaniem przysłania różnych robotników, a głównie uzdolnionych górników.

Tak więc na obfitość węgla donieckiego u nas liczyć trudno.

(k) Fabrykacja waty. Wobec otrzymania znacznych zamówień waty na potrzeby wojska, fabryka waty „Astra” w Zgierzu oraz zakłady przemysłowe Tow. akc. I. K. Poznańskiego rozpoczęły produkcję waty oraz gazy hygroskopijnej do opatrunków.

(x) Z lecznicy (Piotrkowska 17 — Zachodnia 52). Lecznica przy ul. Piotrkowskiej nr. 17 przyjmuje chorych w dalszym ciągu.

Godziny przyjęć — podane w specjalnych ogłoszeniach.

(x) Poszukiwanie rodziny. Osoby, które zdołały powrócić ze Stolpmünde, lub może w drodze, spotkały: Maryę Drobniewską i siostrę jej Jadwigę Goldnerową z synem lat 15 — zechcą nadesłać zaraz wiadomości do redakcyi różnych pism, o co gorąco prosi rodzina.

(m) Mąka z wapnem. Wczoraj na Zielonym Rynku Milicya aresztowała właścicielkę sklepiku W. D., która sprzedawała mąkę mieszaną z wapnem.

Osoba, która kupiła mąkę, chciała upiec placek, lecz zamiast placeka, utworzyło się coś, co się nie da nawet w przybliżeniu określić. W redakcyi naszej, jako curiosum, znajduje się kawałek tego placeka.

Władze odpowiednie winny rozciągnąć nad niesumienymi sprzedawcami baczną kontrolę, zabezpieczając ludność przed wyzyskiem a zwłaszcza truciem.

(h) Z fabryki Weigta. Odlewnia Weigta przy ul. Senatorskiej, dzisiaj została puszczone w ruch.

(x) Zubożenie kraju. Jednym z wyników działalności lotnych oddziałów pruskich po naszych okolicach jest ogromne podrożenie niektórych produktów. Za funt boczku wieprzowego płacono w Łodzi przed wojną 14 do 18 kop, mimo że wówczas liczbę nierogacizny krajowej uszczuplał wywóz jej obfity do Prus.

Obecnie, chociaż granica pruska jest zamknięta, za funt boczku biorą rzeźnicy po 24 kop.

Podobne stosunki cen ujawnią się niewątpliwie co do wielu innych artykułów z chwila, gdy już ceny będą normowane na jarmarkach.

(i) Sekoya kobłeca przy głównym Komitecie obywatelskim m. Łodzi wobec spodziewanego w krótkim czasie napływu rannych do naszego miasta, zwraca się z gorącą prośbą do współobywateli o łaskawe składanie na rzecz rannych ofiar w starej bieliznie, łózkach, pościeli i t. d. do sekretaryatu sekcji przy ul. Mikołajewskiej 61, III piętro.

(h) Drobnny ogień. W sobotę o godz. pół do 11-ej wieczorem została wezwana straż ogniowa na ulicę Zagajnikową Nr. 32, gdzie po przybyciu na miejsce stwierdzono, że palła się komórka. Ogień w zarodku ugaszono.

Walenty Nowakowski

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 30 sierpnia 1914 r. o godz. 4 po poł., przeżywszy lat 65. Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. św. Benedykta 64 do kościoła św. Krzyża nastąpi we wtorek o g. 6 po poł., a w środę po nabożeństwie żałobnym o g. 10 rano eksportacya zwłok na Stary cmentarz katolicki.

Na smutne te obrzędy zaprasza krewnych, znajomych i przyjaciół pogrążona w smutku

Synowa i wnuczek.

2632

W dniu 30 sierpnia 1914 o godz. 10 wieczorem zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach w 44 roku życia mój ukochany mąż, ojciec zięci i szwagier

S. P.

Stefan Zejda.

Przeniesienie zwłok nastąpi dnia 1 września r. b. o 3 po południu z domu przy ulicy Złotej № 12, na Stary cmentarz prawosławny, o czym zawiadomiam krewnych i przyjaciół zmarłego

2634

stroskana żona i syn.

(p) **Z głodu.** Na ulicy Konstancyńskiej № 1 Zygmunt Dyzner, bez zajęcia, lat 21, znaleziony został na chodniku w stanie zupełnego wyczerpania sił z głodu.

Nieszczęśliwym zaopiekowała się publiczność.

(p) **Upadek z konia.** W Karolewie obok stacji kolei, 17-letni Edward Beldowicz, spadł z konia tak nieszczęśliwie, że odniósł ranę głowy i dostał wstrząśnienia mózgu.

Po udzieleniu pomocy na miejscu wypadku przez lekarza Pogotowia, poszkodowany odwieziony został w stanie ciężkim do szpitala Czerwonego Krzyża.

TELEGRAMY.

ODEZWA.

Warszawa, 31 sierpnia. (W. A. T.) Dzienniki poranne podają następującą odezwę polskich stronnictw polityki realnej i narodowo-demokratycznego:

Zważywszy, że 1) zwycięstwo koalicji rosyjsko-francusko-angielskiej daje nam poważne widoki zjednoczenia wszystkich ziem polskich z dostępem do Bałtyku, podczas kiedy zwycięstwo przymierza niemiecko-austriackiego musi doprowadzić niechybnie do nowego rozbioru Polski i to podyktowanego przez Prusy; 2) że Rosya nawet w chwili obecnej wysunęła w swym programie sprawę polską, co spokoiło się z entuzjastycznym przyjęciem w opinii francuskiej i angielskiej, gdy Austria wcale kwestyi polskiej nie podjęła, co zresztą uwydatniło się w wezwaniu galicyskiego Koła polskiego; 3) że walka obecna nie jest wojną izolowaną pomiędzy Austrią i Rosją, w której stanowisko Polaków galicyskich po stronie Austrii, choć politycznie nieracjonalne, dałoby się psychologicznie uzasadnić, ale jest powszechną walką wszechświatową przeciwko panowaniu Prus, mających na swe usługi Austrię, że popieranie przez Polaków prusactwa, jako największego wroga naszej przyszłości, jest wprost potwornem, 4) że legiony polskie, uzbrojone przez Austrię, nie mają i nie mogą mieć znaczenia wojska samodzielnego, lecz są jedynie przeznaczone do odegrania roli politycznej w zakresie przejednania ludności Królestwa na rzecz Austrii, a temsamem i Niemiec, 5) że kraj nasz z natury swego położenia geograficznego ponosi w walce tej największe klęski, te zaś łagodni znacznie znany

rozkaz Zwierzchniczego Wodza Naczelnego Armii rosyjskiej o szanowaniu życia i mienia Polaków wszystkich dzielnic, że zaś taktyka i akcja legionów polskich w Galicyi prowokuje armię rosyjską do postępowania wręcz przeciwnego wobec ludności w tej dzielnicy.

Niżej podpisane stronnictwa uznają stanowisko zajęte w odezwie galicyskiego Koła polskiego i w komunikacie naczelnego komitetu narodowego w Galicyi za zgubne dla sprawy polskiej.

Stronnictwa podpisane nie mogą sobie wytłumaczyć faktu ukazania się tej odezwy, jak tylko obalamuceniem społeczeństwa galicyskiego fałszywymi z gruntu informacjami o przebiegu wojny i towarzyszących jej wypadkach, a przedewszystkiem o nastroju ludności polskiej w Królestwie.

Dalej stronnictwa stwierdzają, że społeczeństwo polskie w Galicyi stanowi zaledwie jedną piątą część narodu polskiego, że zatem wystąpienie jego przedstawicieli w tak ważnej kwestyi bez porozumienia się z innymi dzielnicami jest uzurpacją.

Niżej podpisane stronnictwa, zajmujące stanowisko zgodne z olbrzymią większością narodu polskiego, wzywają Naczelny Komitet Narodowy w Galicyi do natychmiastowego zaprzestania działalności, której program nakreślony jest w jego komunikacie.

*Polskie Stronnictwo Polityki Realnej
Polskie Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne.*

Nastroj w Paryżu.

Paryż, 31 sierpnia (W. A. T.) Rozporządzenie gubernatora wojennego miasta Paryża nakazujące zburzenie wszystkich budowli w pasie fortów okalających Paryż, nie wywołało tu większego zaniepokojenia. Wszyscy uznają za słuszne motywy komendantury, która powoduje się względami najdalej sięgającej przeczności.

„Temps“ zaznacza, że nawet przedarcie się części armii niemieckiej pod mury Paryża nie decydowało by o wyniku walki, która musi się zakończyć zupełnym pogromem Prus, jako największego wroga ludzkości.

Wzmocnienia wojsk francuskich.

Paryż, 31 sierpnia (P.). Minister wojny zarządził, ażeby już teraz powołać pod sztandary nowobraców, mających wstąpić do wojska w roku 1914, a także starsze kategorie rezerw zapasowych terytoryalnych, które były zwolnione do domów.

Bombardowanie z samolotów.

Paryż, 31 sierpnia (P.). Samolot niemiecki latał po południu nad miastem na wysokości 3,000 metrów i rzucił kilka bomb, które jednak nie wyrządziły szkody.

Strata torpedowca.

Petersburg, 31 sierpnia (P.). Torpedowiec austriacki wpadł na minę, założoną przez au-

stryków przy wejściu do Poli i zatonął z całą załogą; uratował się tylko jeden marynarz.

Przesuwanie wojsk niemieckich.

Kopenhaga, 31 sierpnia (P.). W kołach dyplomatycznych potwierdzają wiadomość, że Niemcy przeprowadzają część wojsk z zachodu na wschód celem wzmocnienia armii wschodniej przeciwko naciskowi wojsk rosyjskich.

Bombardowanie Białogrodu.

Białogród, 31 sierpnia (P.) Wczoraj w dzień i w nocy austriacy z przerwami bombardowali wschodnią i zachodnią części Białogrodu burząc lub uszkadzając kilkanaście gmachów rządowych i prywatnych.

Na brzegu Sawy i Dunaju panuje spokój

Biuletyn wojenny.

Paryż, 31 sierpnia (P.) Ministerjum wojny obwieściło, że położenie od rana zostało bez zmiany.

Po niedługiej przerwie wznowiły się bitwy w Wogezach i Lotaryngii. Pułk piechoty niemieckiej, który usiłował przejść przez rzekę Mozę, uległ zniszczeniu prawie zupełnemu.

Nasz ruch naprzód jest wstrzymany przez nacieranie lewego skrzydła niemieckiego.

Koncentracje wojsk niemieckich.

Londyn, 31 sierpnia (P.) Z Antwerpii donoszą, że nocy ubiegłej przejechało przez Belgię z południowego zachodu na północny wschód 160 pociągów z wojskami niemieckimi.

Przypuszczają, że szybki atak wojsk rosyjskich zmusił Niemców do przewiezienia części armii z linii Mozy na rosyjski teatr działań wojennych.

Przyszła działalność Sandersa.

Paryż, 31 sierpnia (P.) Z Waszyngtonu telegrafują, że poseł niemiecki otrzymał wiadomość o naznaczeniu generała Sandersa do Europy.

(Generał Sanders jest organizatorem armii tureckiej, urządzającej mobilizację w kierunkach europejskim i azyatyckim. Czy o tem mowa w depeszy? Red. „Rozw.“)

Śmierć lotników.

Kopenhaga, 31 sierpnia (P.) Z Wiednia depeszują, że kapitan sztabu generalnego Grossmann spadł z samolotem i poniósł śmierć na miejscu.

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Panom R. i M. w miejscu. W odpowiedzi na list Panów, zapytujemy: 1) Czy lepsze jest obniżenie zarobków o 20 procent i pozostawienie wszystkich pracowników na swych miejscach, czy też utrzymanie dawnych zarobków i wydalenie, jako zbytucznych, połowy współtowarzyszów pracy? 2) Co do wypłaty gratyfikacji 15-let., czy powiedziane było, że nie będzie uskuteczniła zupełnie, czy też że zostaje odroczone na czas pewien, ze względu na ciężki stan finansowy?

Szkoła przygotowawcza i zakład freblowski MARYI WESOŁEK

ul. Piotrkowska № 84. 2590 ul. Piotrkowska № 84.
Lekcje 1 września. Zapisy, informacje codziennie od g. 3 do 6-ej.

Rok założenia 1905.
ZATWIERDZONE PRZEZ MINISTERIUM HANDLU I PRZEMYSŁU

KURSY BUCHALTERYJNE
I. MANTINBANDA w Łodzi
Nr. telef. 24-28. CEGIELNIANA № 47. Nr. telef. 24-28.

Wykłady rozpoczną się we wtorek 1 września r. b. o godzinie 8-ej wieczorem.
Zapisy przyjmuje codziennie kancelarya kursów od godziny 7-9 wieczór.

Program nauk obejmuje: buchalterię pojedynczą, podwójną (czyli włoską) i amerykańską, arytmetykę handlową, korespondencję rosyjską, polską i niemiecką, prawo handlowe i wekslowe, ekonomię polityczną, stenografię, kalfografię i pismo na maszynie.

Nadto oprócz języka niemieckiego wprowadzona zostaje nauka języka francuskiego i angielskiego o ile na te przedmioty zapisze się przed 1 września r. b. odpowiednia ilość kandydatów.

Kończących dobrze kursy poleca się na posady.
Zarządzający kursami: **I. MANTINBAND.**
2875

8 kl. Zakład Naukowy Zofii Libiszowskiej

Zawadzka 26. 2039 Zawadzka 26.

Zapis uczenie codziennie od g. 11 do 1 po poł. Egzaminacje dla nowo wstępujących i poprawkowe 1 września. Lekcje 2 września.

W IV kl. szkole filologicznej (Zawadzka № 9).

Egzaminacje rozpoczną się 31 sierpnia, lekcje 2-go września. Podania nowych kandydatów oraz zapisy dawnych uczniów przyjmuje kancelarya szkoły codziennie od 10 do 12. 2937

VII kl. Zakład naukowy -- wychowawczy żeński HELENY MIKLASZEWSKIEJ

ul. Mikołajewska 61 III p. vis-a-vis parku miejskiego

prosi rodziców, którzy pragną przysłać dzieci od początku r. szkolnego, o łaskawe polecenie się do kancelaryi zakładu naukowego codziennie od 2-4 g. po poł. O dniu rozpoczęcia egzaminów i lekcyi nastąpi osobne zawiadomienie.

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA JADWIGI MODRYGAJŁO

ŚREDNIA № 22. ŚREDNIA № 22.

Przyjmuje zapisy uczniów i uczenie w godzinach od 10-ej rano do 4-ej po południu. Początek roku szkolnego 1-go września. 2616

2-kl. Szkoła koedukacyjna Zakład Freblowski

Wyższe Pedagogiczne Kursy dla Freblanek

Maryi Zarzyckiej ul. MIKOŁAJEWSKA 22 m. 24.

Zapisy codziennie, oprócz świąt, od g. 10-12 i od 4-6 pp.
LEKCYE 3-go WRZEŚNIA. 2628

W 7-mio klasowym Zakładzie Naukowym żeńskim Maryi Pruszyńskiej

Kamienna № 10. 2953 Telefon № 37-16.

Zapis uczenie odbywa się codziennie od godz. 9-12.
Uprasza się Sz. Rodziców o osobiste zgłaszanie się do zapisu jak zeszlatorocznych uczenie tak i nowych kandydatek.

Drzewo opałowe

na pudy po umiarkowanych cenach, przy odbiorze niemniej 20 pudów odsyła się bezpłatnie.
Pańska 92, tel. 881. 2945

Dr. Koliński powrócił.

2622

LEKICZKA z Buska

po długoletniej praktyce w szpitalach chorób wenerycznych i skórnych przyjmuje codziennie w Łodzi, Aleksandrowska nr. 37, R. Kaszyński. Porada 50 k. (Przy syphilisie stosowanie frykcyi).

Dr. Jan Gaderski

Akuszerya,
choroby chirurgiczne i kobiece

przyjmuje do 10 r. i 5-7 po poł.
ul. Cegielniana 9 m. 4. 127

Dr. B. REJT,

1417 Środnia 5. Tel. 39-79
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczościowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salwarsanem Ehrlich-Hata 006 i 914 (wzrostylnie). Leczenie elektrycznością; elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (uretroskopia). Od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 8 wieczorem. W niedziele od 10 do 2 pp. Dla W. Pań osobna poczekalnia.

Lekarz-dentysta

P. ŻYTNICKA 2865
Konstantynowska 9.

Godz. przyjść: 9-1 i od 5-8 w.

Dr. med. P. LANGBARD

były asystent kliniki berlińskiej
Zawadzka 10. Tel. 33-80.

Specjalista chorób wenerycznych, przyjmuje od 8-1 i od 5-8 wiecz. Dla pań od 4-5, osobna poczekalnia. Leczenie rzeżączki i syphilisu najnowszymi środkami. Szybkie i skuteczne leczenie chronicznych stanów.

Dr. L. PRYBULSKI

2887 Południowa № 2, tel. 18-59.
Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczościowe i kosmetyka lekarska. Leczenie chorób skóry i włosów przy pomocy słońca wysokogórskiego (Lampa kwarcowa). Leczenie elektrycznością; elektroliza usuwanie szpecących włosów i oświetlenie kanału (uretroskopia). Godz. przyjść: od 8 do 2 i od 4 do 9-ej. Dla Pań osobna poczekalnia.

Dr. Jolnicki

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych
ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70.
Przyjmuje: 9-12 i 5-8, panie 4-5. 1181

Dr. med. ARONSON

Akuszerya i specjalista chorób kobiecych
PRZEPROWADZIŁ SIĘ NA UL. ZIELONĄ № 5, 1-sze piętro.
Przyjmuje od 9-11 i od 4-6, w niedziele od 10-12. 3921

Dr. L. GUNDLACH

POWRÓCIŁ.
Choroby dzieci i wewnątrzne.

Zachodnia 57 (róg Cegielnianej) Telef. 33-34. Przyjmuje do 9 rano i od 5-6 w. 2530

Dr. Roman Sobanśki

Choroby oczu
Przyjmuje od 10-12 rano i od 5-7 pp., w niedziele i święta od 10-12 rano.
PRZEJAZD № 14.

W 7-klasowej Szkole Handlowej żeńskiej ZIELONA 15.

Egzaminacje wstępne rozpoczną się 31 sierpnia. Lekcje 7-go września. Zapisy codziennie od godziny 10-ej do 3-ej.

Uprasza się Sz. Rodziców o osobiste zgłaszanie się do zapisu tak zeszlatorocznych uczenie jak i nowych kandydatek.

2606

C. Waszczyńska.

IV-ro KLASOWA PENSJA PRYWATNA L. BERLACHÓWNY

Ewangelicka 9. Ewangelicka 9.

Rozpoczęcie wykładów 1-go września. Egzaminacje wstępne i poprawkowe od 24 sierpnia. Zapisy codziennie od 10 do 3. Wobec wyjątkowo ciężkich czasów zapewnia się Sz. Redzicom możliwe uławnienia w sprawie honorarium szkolnego. 2925

Żeńska 7-kl. szkoła polska Z. Pełkowskiej

w Łodzi, ul. Wólczańska № 55.

Egzaminacje wstępne i poprawkowe 1, 2 i 3 września, lekcje 4 września. Podania przyjmuje kancelarya szkoły codz. od g. 11 do 4. 2935

HURTOWY SKŁAD MĄKI

poleca p. p. piekarzom i sklepom

pszenną mąkę rosyjskich firm po bardzo przystępnej cenie za gotówkę.

W. ŚLIWERSKI i S. STAWICKI
ul. Starozarzewska 62, wejście z ul. Grabowej II-gie piętro. 2598

Mleko

hygieniczne we flaszkach z dóbr WISKIT-NO; sterylizowane specjalne dla dzieci z dóbr PRZATÓW, oraz śmietankę suto-wą, dostarcza do domów, także na gospody mleko w konwiach po cenie hurtowej dostarcza

Mleczarnia dóbr Paprotnia i Walewice.

Przejazd № 52. 2620 Telefon 27-30.

Dr. Feliks Skusiewicz Andrzeja 18

Choroby skórne, weneryczne i moczościowe.

Przyjmuje: od 9^{1/2} do 11-ej i od 5-8. W niedziele i święta od 9^{1/2} do 12-ej. Telef. 25-25. 5037

Drobne ogłoszenia.

Dziewczyna z niemieckim potrzebna do sklepu i gospodarstwa. Główna 17 m. 2. 9250

KONI 4 do 6 par weźmie zamian za całkowite utrzymanie do robót polnych Dom. Dalików, od Aleksandrowa 12 wiorst szosa, do każdej parę człowiek 15 rb. miesięcznie i ćwiartka kartoflina tygodni. 9246-5-2

para koni ciężarowych tanio do sprzedania. Wiadomość Łódź, Senatorska Nr. 8, Józef Röhrich.

Służąca z praniem potrzebna zaraz. Spacerowa 41. Kołodziejska. G

Sprzedaj, kupno, dzierżawę, zamiane wszelkich interesów najszybciej załatwia W. Niemierski, Długa 18 (dawniej Zawadzka 10), tamże pożyczki, lokacje kapitałów, zawiązywanie spółek i t. p. 8875-12*-12

Skradziono książkę za Nr. 51629 na imię Stanisława Wtuka, wydaną przez Tow. Wzajemnego Kredytu Przemysłowców Łódzkiech. 9239-5-3

Zawiadomiam Sz. odbiorców, że zacząłem sprzedawać denaturat. Spacerowa Nr. 11, tel. 15-72. 9255-3-1

Zaginął pies złoty, dużej rasy, nabi się Nero. Uprasza się o prowadzić na Nizką 57, rzeźnik. Nieprawy właściciel będzie odpowiadał sądownie. 9254-1

Zagubione dokumenty

Juliana Reszka zagubiła paszport wydany z gm. Chodecz, gub. warszawskiej. 9252-3-2

Zaginął paszport na imię Wandy Grams wydany z Ostrowy, gm. Błonie. 3-16

Zatwierdzone PRZEZ MINISTERIUM

Kursy Techniczne

(Technikum Przemysłu Włóknistego)
WACŁAWA KUJAWSKIEGO
w Łodzi, Nowo-Cegielniana № 9.

1) Wieczorna szkoła przedsiębiorstwa, tkactwa, farbiarstwa i apretury. Warunki: Kandydaci przyjmowani są bez ograniczenia wieku i określonego cenzusu naukowego, natomiast z praktyki fabrycznej. Kurs nauk roczny. Opłata za naukę 85 rub. półrocznie (za całkowity kurs 70 rub.)

2) Dzienna szkoła przedsiębiorstwa i tkactwa. Warunki: Kandydaci winni przedstawić świadectwo z 3-ich klas lub złożyć egzamin wstępny. Kurs nauk półtora roku; do południa praktyka w fabrykach, po południu zaś teoretyczne wiadomości na kursach. Opłata za naukę wynosi 50 rub. półrocznie (za całkowity kurs 180 rub.)

Zapisy: w sierpniu i styczniu, wykłady rozpoczynają się 1 września i 1 lutego.

Uwaga: Zgodnie z § 12 Ustawy, osoby, które przeszły kurs nauk i zdały egzamin, otrzymują stosownie do uchwały Komitetu Egzaminacyjnego patenty z wymienną specjalnością i wykazanymi postępami.

Uwaga: Szkoła prowadzona jest według wzoru szkół fachowych zagranicznych (Reutlingen, Berno - Morawskie, Chemnitz).

Podania przyjmuje i informację udziela kancelarya szkoły codziennie od godziny 4 po południu do godziny 10-ej wieczorem.

Uwaga: Dla p. p. handlowców z tkactwa i włókiennictwa nauka 4-miesięczna w godzinach wieczornych. Opłata 40 rub. Wykładane są spłaty, kalkulacja z dekompozycją i towaroznawstwem. 9199

Dwa pokoje z kuchnią na 2 piętrze do wynajęcia zaraz Spacerowa 41.